

Szegény Danica

A házunkkal szemben pásztortáskák és pitypangok nyílnak mindaddig, amíg Danica apja le nem kaszálja őket. Danicáék nem a mi utcánkban laknak, hanem jóval arrébb, a Cigányház mellett, de ismernek minket. Látásból mi is ismerjük őket. Danicával soha nem játszok, idősebb nálam, idősebb a nővéremnél is. Ha tehetem, nagy ívben elkerülöm a Cigányházat, szerencsére a mamáékhoz más irányból is eljuthatok. Danicáék felé büdös van, és a járda szélén, az esővíz-elvezetőben egész nyáron csordogál a szaros lé. Vagy ahogy a tata mondaná, trágyalé. A mama szerint meg ganélé. Szar, trágya, gané, nekem mindegyik szó borzasztóan tetszik. Csak a szagot meg a látványt nem tudom elviselni. A mamáéknál a hátsó udvarban, elkerítve van a trágya, nem is megyek a közelébe, messziről nézem, amikor Csibi kutya belet rág. Undorodok a béltől, ha arra gondolok, hogy bennem is több méternyi van, elfog a hányinger. Meg a szorongás, hogy a beleimmel együtt kell élnem. Kutyzás után rögtön kezet kell mosnom, mert az állat mindent a szájába vesz, a segge lukát is nyalja. *Ha nem akarsz megbetegedni és meghalni, sipirc kezet mosni!*, mondja a mama. A tata szerint az állat nem simogatásra való, pedig látom Csibi kutyán, hogy örül, ha hozzáérek. Danica apja az anyámat Profesoricának hívja, elvéve Tanarnonek, megdöbbenve kérdezem anyát, *őt is tanítottad?* Anyám már nem fiatal, de fiatalosan néz ki, az iskolámban mindenki azt mondja, letagadhatna minimum tíz évet. Anyámtól tudom meg, hogy Danica apja nála csak négy évvel fiatalabb, de már egy tönkrement ember. Megcibálta az élet, a felesége meghalt, gyenge alak, elhagyta magát, az italt választotta, ilyeneket mondanak róla egymás között anyáék. Mindenki előtt ingyen kaszálja le a füvet. Széles, nyikorgó talicskával jár és kaszával. Ugyanilyen

kaszája van a tatának is. Mindketten ugyanazokkal a mozdulatokkal fenik meg a szerszám élet, csak az arckifejezésük más. A tata hiába jóval öregebb, nem tönkrement ember, nem csak úgy húzza, cipe-li maga után az életét. Szegény Danica! Az apja a talicskában viszi haza a füvet, de van közöttük tyúkhúr, pásztortáska is. A zöld kupac csomókban sárgállik a levágott pitypangfejektől. Ezt eszik a kacsák meg a libák. Vannak neki tyúkjai is. A malac viszont a Cigányházban van. A mama szerint nem való azoknak a népeknek a disznó, nincs is mivel etetniük azt.

Egyedül játszok a házunk előtt, a füves részen vagy a járdán, a meleg aszfalton. Alig jár errefelé autó, anyáéknak nincs miért izgul-niuk. Idegenekkel nem állok szóba. Nem vagyok utcagyerek, azokat lenézem. *Korpa közé ne keveredj*, ezt anyám mondta, én meg hallgatok rá. Az utcagyerek a Žikica Jovanović Španac végében fociznak vagy kiütöcskéznek, nyolcan vagy tízen, lányok, fiúk vegyesen, kicsik, még kisebbek és egészen nagyok. Nem jönnek a mi házunk elé. Rajta a házszám, sötétkék négyzetben fehér tízes és tizenkettes. Látásból ismerjük egymást. Szerintem nem tudják, ki az a Žikica. Nem tudják, hogy egy partizán utcájában élünk, egy olyan partizánéban, aki még a spanyol polgárháborúban is harcolt. Huszonnyolc éves korában ölték meg a csetnikek. Amikor *A kék és piros rakéta: történetek Titóról és a népfelszabadító háborúról* című házi olvasmányunkat olvastam, akkor mesélte anya. Hogy akiről az utcánkat elnevezték, az egy szerb hős, legyek hát rá büszke. Én pedig büszke vagyok. De ha nagy leszek, én nem szeretnék néphős lenni. Hiába hordott ez a Žikica az övében két pisztolyt is, és halála után hiába kiáltotta ki Jugoszlávia hőségéé Tito, vagy ahogy az apám hívja, a Stari, és ahogy az anyám nekem lefordítja, az Öreg, azért a földi boldogságból és hírnévből nem sok jutott ki neki. Amikor Danica apját látom, arra gondolok, nem akarok tönkrement ember lenni. Amikor a talicskájára nézek, arra gondolok, én senkinek nem fogok ingyen dolgozni. Akkor se fogok ingyen dolgozni, ha általa valójában némi haszonhoz is jutok. Én pénzért fogok dolgozni, szép, színes dinárokért, a lila Josip Broz Titóért, a bányászért, a zöld Dubrovnikért és a fiatal nőért, a sárga kalászos egymillióért. Vagy márkáért, amit a mamáék minden nyugdíj után a ruhásszekrény tetején levő kofferba raknak. Ez a koffer a vágyaim netovábbja, de még csak hozzá sem érhetek. Nem csak márka, fonalak is vannak benne. A mama gyönyörű pamut horgolófonalai és hímzőcérnáí, amikkel már nem horgol és nem hímez, hiszen rossz a

szeme, és amik egy vagyont érnek. Nem vagyunk szegények, amikor erre gondolok, az egész testemben szétárad a melegség. Nem csak a combom belső részén és a fenekem alatt, mint amikor bepisiltem, és nem égetően, fájóan, mint amikor lázas voltam. Sokáig bennem marad a melegség, ha sokáig tudok a mi sok pénzünkre gondolni. A kofferban őrzött vagyonunkra, még ha az a mamáéké is, hiszen a mamáék a mi családunk, és ha meghalnak, őránuk minden a miénk lesz. A szép, kétszintes házunkra, amilyen az egész környéken nincs. Benne a sok-sok könyvre, olyan sokra, amennyi se az utcagyerekeknek, se az osztálytársaimnak a házában nincs. A rengeteg könyvre, melynél több egyedül a könyvtárban van. Apám ezüstszerű fémdobozára, amit egy katonai vászonba bugyolálva rejteget a szekrénye alján, és amiben kulcsra zárva a két fényképezőgépét tartja, és a színes optikákat, amik lilára, pirosra, sárgára, zöldre és kékre festik a fényképeket. A nagyítójára, aminek nagyon bonyolult a használata, de amitől minden kis részlet olyan hatalmas lesz. A nagyítójára, ami sok pénzt ér, hiszen mindenből sokkal nagyobbát csinál. Csak gyakorolni kell a koncentrációt, mert a szétáradó melegség táplál, éltet és meggátolja, hogy tönkrement ember legyél. Ha sokáig békén hagynak, sokáig tudom gyakorolni a koncentrációt. De ha látom Danicát vagy az apját, egy pillanat alatt kizökkenek, és akkor lehül egy időre minden.

Apa egyszer megmutatta, hogyan tudok a pásztortáskából hangszert készíteni. Amíg Danica apja nem kaszálja le a fűvet, minden nap óvatos mozdulatokkal lehuzigálok egy pásztortáska szív alakú leveleit. A szárát a két ujjam közé fogom, és miközben a fülemhez rakom, a két ujjam között finoman mozgatom, morzsolgatom. Szeretem a csilingelő hangját. Arra gondolok, így csilingelnek, kacagnak a gazdag emberek zsebében a pénzérmék is. Fényes, szív alakú levelecskék ütődnek egymáshoz, bennem lüktet, pumpál a szívem, eltünteti a többméternyi belet. Egy partizán utcájában egymagamban koncentrálok, míg lehet, míg jön Danica apja, míg nem eszik meg a libák, a kacsák, a tyúkók a meleget.